

Forfatter: Ingemann, B. S.

Titel: Valdemar Seier

Citation: Ingemann, B. S.: "Valdemar Seier", i Ingemann, B. S.: *Valdemar Seier*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1987, s. 523. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann02-shoot-idm140036555172784/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Valdemar Seier

fremkalde mange historiske romaner, og det kom til at holde stik. Blandt de mere kendte kan man nævne Carl Bernhards, H.F. Ewalds og Carit Etlars historiske romaner. Ikke mindst de sidstnævnte udkonkurrerede efterhånden Ingemanns.

Men inden det skete, var de blevet læst af mange, og i alle samfundsklasser, fra kongefamilien og nedefter. Romanerne udkom allerede fra begyndelsen af 1840'erne i meget billige udgaver, og det bevirkede sammen med lejeviblioteker og læseselskaber, at de brede lag af befolkningen fik adgang til at læse dem. I breve til Ingemann findes rørende beretninger om romanernes overvældende virkning også på meget lidt læsevante grupper af landbefolkningen, og i højskolernes folkeopdragende historieundervisning indgik Ingemanns historiske romaner langt op i tiden som en fast bestanddel. Af memoirer fremgår romanernes indflydelse også i borgerskabet, og ikke kun blandt børnene.

Det er naturligvis altid vanskeligt at måle et litterært værks betydning, men samtiden oplevede Ingemanns historiske romaner som en væsentlig forudsætning for den nationale begejstring, der prægede tiden fra 1848 til 1864. Slående beviser på Ingemanns position i folkets bevidsthed var den hyldest, han modtog ved soldaternes hjemtog i treårskrigen og ikke mindst ved sin 70-års fødselsdag i 1859. Karakteristisk for Ingemann kvitterede han for de mange tegn på folkets taknemmelighed med digtet *Tanke-Telegraphdepeche* (Fædrelandet den 31. Mai 1859). Her erklærer han, at han ingen fortjeneste har,

Men Krandsen skjøn og frisk og foraaragrøn
Tilhører Folkeanden, som har givet
Ham og hver Skjald, der sang om Folkelivet,
Det Stof til Sang, det Liv i Sagn og Sage,
Der laa i Folkets Sjæl fra gamle Dage.

Tekstform

Der er ikke bevaret noget manuskript til *Valdemar Seier*. Til grund for denne udgave ligger originaludgaven fra 1826, som ikke frembyder væsentlige problemer. Førsteudgaven omfatter en rettelsesliste til 1. og 2. del, der er fulgt i denne udgave. I listen nedenfor meddeles disse rettelser, for så vidt som de ikke kun griber ind over for åbenlyse

trykfejl. Sådanne er her rettet stiltiende, men der er ikke i øvrigt grebet ind over for originaludgavens inkonsekvens i stavemåde og tegnsætning, bortset fra at der er tilvejebragt konsekvens m.h.t. tre forhold: citationstegn omkring replik, tankestreger omkring indskudt anførende sætning og lille begyndelsesbogstav efter semikolon.

Rettelseslisten henviser til nærværende udgaves side- og linietal; de rettelser, der er foretaget i førsteudgavens rettellesliste, er mærket *.

11,2	* mit > vort
12,17fn.	* Sen > Somesøn
13,16fn.	Lund Roskild > Lunsd, Roskild
21,11	gjennembladrede > gennembladrede
21,16	* med > ved
22,10-9fn.	* tilmode: alle > tilmode. Og jeg udstrøg igjen hvad jeg havde skrevet. Alle
24,11fn.	Espem > Esbern
26,15	* Fader > Bedstefader
26,13-12fn.	* <i>distinctiones</i> ; og > <i>distinctiones</i> ; dog
33,15fn.	* mange > tredde
36,9	Haghart > Hagbartis
36,17-16fn.	6tes Knuds > 6te Knuds
37,2	* 220 > 120
37,14	* gik > og
37,14	* nl > gik nl
38,14fn.	til sig. «Carl > til sig.» - «Carl
46,3	* nødhæiset > nedhisset
51,13fn.	* saavel > saa vel
57,7	skaffe «Viig > skøffe.» - «Viig
75,6fn.	* uaabned > uaabnede
76,14fn.	fast; > fast.
83,16	* til, takke > tilkikke
103,1	som de?» «Nei > som de?» - «Nei
104,7	Spørgmaal > Spørgsmaal
110,12	* Øxehudskappe > Oxehudskappe
110,8fn.	* Øxehudskapper > Oxehudskappen
115,15	Tilled > Tilled
118,10	spærlemmede > spærlemmede
121,9fn.	sandt unge Herre > sønde, unge Herre
123,5	Henrick > Henrik
137,11	* henad > samme
148,12	* sig > sit
151,4	* besundige selv, i > besundige, selv i
157,18fn.	* Slotshroen > Skibshroen
168,10	* udbredt, > udbredte

176,12-11fn.	* mig sin > sig min
182,14	* Selskab »Kjør > Selskab» – »Kjør
188,12 og 1fn.	Arnfeld > Arnfred
205,5fn.	mig» »Kongen > mig» – »Kongen
210,7fn.	saa længe» »jeg > saa længe» – »jeg
218,10fn.	* Æseldriverne > Æseldriverne
220,13fn.	Eders > eders
223,18fn.	Innocenz > Innocenz
227,2fn.	Ven Staldbroder > Ven og Staldbroder
258,12	* hun af > hun ud af
288,4	eder > Eder
306,14fn.	Yndling > Yngling
342,9	sæct – > »sæct»
356,1-2	lide» »Seilene > lide» – »Seilene
358,15	hemmelighedsfulde > hemmelighedsfulde
385,1	vist > vidst
386,8	hjem; > hjem,
396,3fn.	ikke? > ikke!
411,3	Lyndanissa > Lyndanisse
416,14fn.	Sommeribysgilde» »Det > Sommeribysgilde» – »Det
443,1	Liv» > Livs,
446,13	forloren» > forlorens,
454,7fn.	Salmadsfad > Saltmadsfad
470,1	til > til,
488,2fn.	Bjergmandsdragt, > Bjergmandsdragt
500,16	Eders > eders

Romanens senere skæbne

Valdemar Seier udkom 7 gange i Ingemanns levetid. Hver gang foretog forfatteren nogle små ændringer, flest i 3. udgave fra 1841. Her kan man se, at han nogle steder retter sig efter Molbechs kritik af romanen. Der er dog kun tale om minimale ændringer, som når han erstatter Marthes »Blyants Kaabe» (s. 47 og 378) med »graa Kaabe» eller bare »Kaabe»; Molbech havde oplyst, at blyant var et meget kostbart stof, som Marthe bestemt ikke ville kunne optræde i. Derudover findes en del ændringer, som gør teksten lidt lettere at læse. Mange af de latinske udtryk i åbningsscenen bliver fjernet, enten erstattes de af danske ord, eller de bevares, men oversættes i noter. Nogle få steder tynder Ingemann også ud i de sideordnede udtryk, så f.eks. Gråbo nu kun ligger i »Gruus» og ikke mere i »Gruus og Aske» (s. 115). Denne